

Kristen Michal
Peaminister

16.09.2026

Arupärimine Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi vahendite olulise vähendamise kohta järgmise Euroopa Liidu programmiperioodi riigiplaanis

Austatud peaminister

Euroopa Liidu järgmise programmiperioodi 2028–2034 riigiplaani koostamisel on jõutud otsustava etapini. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi antud info kohaselt ministeeriumi kaudu maapiirkondade regionaalarenguks kavandatud vahendite maht on vähenenud senisega võrreldes ligikaudu 400 miljonilt eurolt 200 miljoni euroni. See tähendaks ligikaudu poole võrra väiksemat rahastust valdkonnas, mille eesmärk peaks olema Eesti piirkondlike arenguerinevuste vähendamine ning maapiirkondade elujõulisuse säilitamine ja suurendamine.

Eriti murettekitav on kavandatav LEADER-meetme rahastamise vähendamine. Senise ligikaudu 130 miljoni euro suuruse mahu asemel on kavandatud järgmiseks perioodiks suurusjärg umbes 40 miljonit eurot. See tähendaks ligikaudu 70-protsendilist vähenemist.

LEADERi puhul ei ole tegemist üksnes ühe toetuskeemiga. Selle oluline väärtus seisneb otsustusviisis – kohalikel tegevusrühmadel, ettevõtjatel, omavalitsustel ja kogukondadel on võimalus ise otsustada, millised investeeringud ja tegevused nende piirkonna arenguks kõige rohkem vajalikud on. LEADERi kaudu on toetatud ettevõtlust, turismi, kohalikke teenuseid, kogukonnaruume, külakeskusi, noorte tegevusi ja piirkondlikku koostööd.

Tekib küsimus, milline on Teie poolt juhitava Vabariigi Valitsuse terviklik regionaalpoliitiline valik. Rahandusministeerium on ise nimetanud üheks riigiplaani eesmärgiks piirkondlike vajaduste ja väljakutsete arvestamist ning riigiplaani koostamisel tuleb lähtuda muuhulgas Eesti piirkondade arenguvajadustest.

Olukorras, kus Eesti väiksemad linnad ja maapiirkonnad seisavad silmitsi elanikkonna vähenemise, teenuste kättesaadavuse, ettevõtluskeskkonna ja investeeringute puudujäägiga, on põhjendatud küsida, miks peaks just nende piirkondade arenguks suunatav Euroopa Liidu raha vähenema.

Oleme seisukohal, et Euroopa Liidu vahendeid tuleb kasutada Eesti arenguerinevuste vähendamiseks, mitte nende süvendamiseks. Oleme teinud ettepaneku, et vähemalt 75 protsenti ERDFi, ESFi ja Ühtekuuluvusfondi vahenditest jõuaks väljapoole Tallinna ja selle lähiala.

Arupärimine

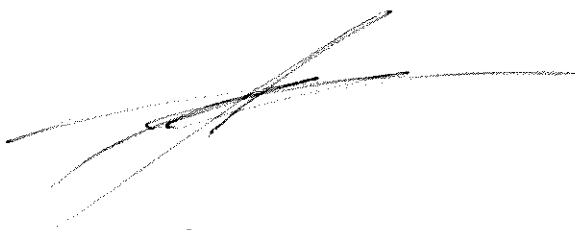
16.09.2026 Nr 1074

Euroopa Liidu toetuste järgmise perioodi planeerimine on otsus, mis mõjutab Eesti piirkondade arengut aastakümneteks. Seetõttu ei saa tegemist olla pelgalt ministriumide vahelise tehnilise rahajaotusega. Tegemist on valitsuse poliitilise valikuga selle kohta, millisenä nähakse Eesti piirkondade tulevikku.

Lähtudes eeltoodust palume Teid vastata Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 139 alusel järgmistele küsimustele:

1. Kas vastab tõele, et Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi järgmise Euroopa Liidu programmiperioodi riigiplaani kaudu kasutatavate vahendite maht on kavandatud vähendama senise ligikaudu 400 miljoni euro suuruse mahu juurest ligikaudu 200 miljoni euroni? Kui jah, siis millest selline vähendamine tuleneb?
2. Millistel põhjustel peab Vabariigi Valitsus põhjendatuks vähendada maapiirkondade arenguks kavandatavaid vahendeid ligikaudu poole võrra?
3. Kas peaminister peab sellist rahastuse vähendamist kooskõlas Vabariigi Valitsuse regionaalpoliitika eesmärgiga vähendada Eesti piirkondlikke arenguerinevusi? Kui jah, siis milliste konkreetsete meetmete kaudu kavatseb valitsus väheneva rahastuse tingimustes saavutada piirkondliku tasakaalu?
4. Miks Eesti on nende EL riikide seas, kes 6-9 korda vähem suunab EL toetusprogrammide (ERDF, ESFi ja Ühtekuuluvusfond) vahendeid elaniku kohta väljapoole pealinnapiirkonda?
5. Kas Vabariigi Valitsus toetab LEADER-meetme rahastuse vähendamist seniselt ligikaudu 130 miljonilt eurolt umbes 40 miljoni euroni? Kui jah, siis millistel analüüsidel ja mõjuhindangutel selline otsus põhineb?
6. Milline on Vabariigi Valitsuse hinnang selle kohta, kuidas mõjutab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi vahendite vähendamine maapiirkondade ettevõtlust, kohalike teenuste kättesaadavust, kogukondade tegevust, kohalike omavalitsuste investeerimisvõimekust ning piirkondade rahvastikukao pidurdumist?
7. Milline on Vabariigi Valitsuse arvates kavandatava rahastuse vähendamise mõju Eesti eri piirkondade arenguerinevuste vähenemisele?
8. Kas peaminister toetab põhimõtet, et vähemalt 75 protsenti Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi vahenditest võiks suunatakse väljapoole Tallinna ja selle lähiala? Kui ei, siis milline on valitsuse alternatiivne põhimõte Euroopa Liidu vahendite regionaalselt tasakaalustatud jaotamiseks?
9. Kas peaminister kinnitab, et Euroopa Liidu 2028–2034 programmiperioodi vahendeid ei hakata kasutama Eesti tavapäraste riigieelarveliste kulude asendamiseks eesmärgiga vähendada riigieelarve puudujääki? Kui jah, siis milliste põhimõtete ja kontrollimehhanismidega tagatakse, et Euroopa Liidu arenguvahendid lähevad täiendavatesse investeeringutesse ja arenguhüppeid loovatesse tegevustesse?
10. Milliseid muudatusi kavatseb peaminister enne riigiplaani lõpliku jaotuse kinnitamist teha selleks, et maapiirkondade arenguks kavandatav rahastus ei väheneks võrreldes praeguse perioodiga ebaproportsionaalselt?
11. Kas peaminister on valmis tagama, et riigiplaani lõplikus versioonis suurendatakse maapiirkondade arenguks ja regionaalse ebavõrdsuse vähendamiseks kavandatud vahendite mahtu võrreldes praegu kavandatavaga? Kui jah, siis millises ulatuses?

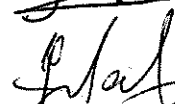
Lugupidamisega

Antti Allas

Andri Hanninegi D'Hannan

Reili Rand

Jaak Aal
Helmer Kutt

Stenlund